

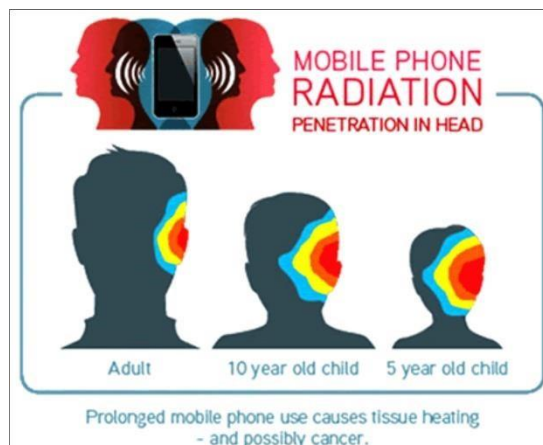
VPLIV TEHNOLOGIJE NA RAZVOJ MOŽGANOV, GOVORA IN JEZIKA

V sodobnem svetu je uporaba tehnologije neizbežna. Kljub vsemu, kar nam omogoča, pa predstavlja tudi veliko tveganje za naše zdravje. Otroci so tem vplivom še toliko bolj izpostavljeni, česar se je potrebno zavedati pri vsakodnevni uporabi elektronskih naprav. Predšolski otroci se vedno več in vedno mlajši soočajo z mobilnimi telefoni, televizijo, tabličnimi računalniki, računalniki itd. Zato se je potrebno zavedati negativnih posledic, ki jih lahko povzroči uporaba tehnologije pri predšolskih otrocih.

RAZVOJ MOŽGANOV

Otrokom se v prvih dveh letih življenja možgani razvijajo hitreje, kot kadarkoli kasneje. Zelo hiter razvoj možganov se nadaljuje vse do 21. leta starosti. V teh letih so možgani najbolj občutljivi na motilce in sevanja, ki jih oddajajo elektronske naprave. Kot primer je Svetovna zdravstvena organizacija mobilne telefone zaradi emisij sevanja uvrstila v kategorijo 2B-tveganja za razvoj raka. Različni strokovnjaki iz tujih univerz pa celo predlagajo, da se jih uvrsti v 2A, kar pomeni, da so naprave verjetno rakotvorne. Prav tako je pretirana uporaba elektronskih naprav po navadi povezana tudi z manjkom gibanja, ki otrokom omogoča hitrejši razvoj možganov in bolj utrjene povezave med možganskimi centri in hemisferami.

RAZVOJ GOVORA, JEZIKA IN KOMUNIKACIJE

Področje govora, jezika in komunikacije se najintenzivneje razvija v prvih 6 letih življenja. V tem obdobju se otrok nauči najprej nebesedno in nato besedno komunicirati, nauči se jezikovnih pravil in struktur svojega jezika ali več jezikov (če je večjezičen) in pravilnega govora. V tem obdobju prav zato potrebuje največ spodbud, ki mu bodo omogočile nemoten razvoj. Otrok se vse te stvari uči preko igre in pogovora, zato je zelo pomembno kakšne igre mu ponujamo in omogočamo. Otroci do tretjega leta starosti potrebujejo igre, v katerih uporabljajo svoja čutila. Od tretjega do šestega leta pa igre, pri katerih lahko razvija domišljijo. Glede na raziskavo, ki jo je

izdala JAMA Pediatrics je igra s tradicionalnimi igračami (sestavljanke, kocke itd.) še vedno tista, ki otroku omogoča najboljšo podlago za razvoj govora, jezika in komunikacije. Pri teh igrah namreč otrok in odrasel uporabljata največ besed, prisotno je največ komunikacijskih izmenjav in odrasli se najbolj odzivamo na otroka in njegove pobude. Za predšolske otroke so torej nepogrešljive naslednje igre: gumijaste igrače za v vodo, vstavljanke, žoga, milni mehurčki, kocke, plišaste igrače in lutke, otroška kuhinja in druge igrače za igro pretvarjanja, vozila, dojenček, plastelin, zdravniški kovček, hiša za živali, hiša za punčke...

PREDNOSTI TEHNOLOGIJE

Seveda pa hiter razvoj tehnologije ponuja tudi veliko prednosti, ki jih lahko izkoristimo. Hkrati pa tehnologija definitivno bo prisotna v življenjih otrok, tudi ko odrastejo. Otroci tako lahko preko skrbno izbranih risank in iger za otroke pridobivajo nova znanja in izkušnje, ki ji bodo uporabljali kasneje v življenju. Spodaj je zbranih nekaj risank in iger za predšolske otroke, ki spodbujajo razvoj govora, jezika in komunikacije.

Risanke:

Pujša Pepa, Kravica Katka, Piki, Čebelica Maja, Gasilec Samo, Mojster Miha ipd.

Aplikacije:

MojKomunikator, Hedhegog Lite, Story Free, Memory Free, Sounds for Toddlers, Abecedko, Živalski zvoki, Ognjemet Znanja, Shapes&Colors, Sensory Games ipd.

Pri uporabi elektronskih naprav imejte vedno v mislih, da otroci do drugega leta starosti ne potrebujejo elektronskih naprav. Otroci od drugega do petega leta starosti pa naj bi na dan uporabljali elektronske naprave največ pol ure.

Pripravila: Nika Boncelj, mag. prof. logo. in surdoped.